

Vielsesritual

Revision under udarbejdelse

Metodistkirken i Danmark har altid haft vielsesritualer, som ikke er identiske med de engelske og internationale ritualer i Metodistkirken. Den første metodistpræst i Danmark, Christian Willerup, reviderede og omskrev det første danske vielsesritual til anvendelse i danske Metodistkirker i 1867. Heri ser vi, at der naturligvis er en inspiration fra det vielsesritual, som Wesley gav den første Metodistkirke i Amerika i 1784, og nogle forandringer, som var sket i Amerika, men at ritualet er tilpasset dansk skik og brug og tradition, og derfor på flere punkter ligner det vielsesritual, som Folkekirken og andre danske kirker bruger.

Vi ser også, at både ægteskabsteologien og ritualerne udvikler sig i Metodistkirken fra Wesleys ritual i 1784 til Willerups ritual i 1867. Wesleys ritual indeholder den variant, at på et sted i ritualet kan præsten vælge mellem to forskellige bønner, en bøn som passer til det ægtepar, hvor der er udsigt til børnefødsler, og en anden bøn som passer til det ægtepar, hvor parret har en sådan alder, at der ikke er forventning om børnefødsler. Det giver hele ritualet den teologi, at ægteskabet er rammen for børnefødsler. Willerups ritual i 1867 har fuldstændig slettet elementerne af ægteskabet som rammen for børnefødsler.

Nedenstående vielsesritual til brug i danske Metodistkirker 2023 er udkast til en revision med mindre justeringer af det vielsesritual, som findes i den seneste Ritualbog fra 1994. Revisionen har hentet inspiration fra indledningen til Wesleys vielsesritual til Metodistkirken i 1784, altså en tilbageskrivning af ritualets teologi. Wesley anvender de klassiske bibeltekster, som stort set indgår i alle økumeniske kirkers vielsesritualer, og det er: Mattæus 19:5-6, hvori Jesus citerer LXX 1. Mosebog 2:24; dernæst Efeserbrevet 5:31-32, hvor ligeledes indgår citatet fra LXX 1. Mosebog 2:24, samt Johannes Evangeliet 2:1-10. Det er disse bibeltekster, som bærer den klassiske og traditionelle kristne teologi om vielse og ægteskab. Wesley citerer ingen af disse bibeltekster, men gengiver teksterne, alluderer teksterne, i vielsesritualets liturgiske tekster. Ved at anvende samme metode i revisionen af vielsesritualet, er det oplagt at gengive, alludere, bibelteksterne med et ordvalg, helt tæt på grundteksterne i LXX, som er uden præcisering af kønnet, fordi grundteksten i LXX 1. Mosebog 2:24 siger: "Derfor sker det, at mennesker forlader deres far og mor og binder sig til ..." Det tidligere vielsesrituals anvendelse af "almægtig" er slettet i denne revision, fordi "almægtig" ikke findes i nogen af de bibeltekster, som gengives her. Ordet "almægtig" findes kun i Johannes Åbenbaring, samt et enkelt sted hos Paulus. Samtidig med Wesleys vielsesritual, gav Wesley den nystiftede Metodistkirke Religionsartikel XXII, hvori der står, at ritualer og ceremonier ikke kan være ens i alle lande, fordi menneskers skik og brug og traditioner forandres over tid og er og bliver forskellige fra land til land.

I tillæg til de tekstvalg, som indgår i Wesleys vielsesritual, betyder revisionen, at 1. Korintherbrev 13 får en central plads, som ikke er almindeligt i vielsesritualer. Endvidere indgår mulighed for valg af flere bibeltekster: Galaterbrevet 6:2, Kolossenserbrevet 3:12-15 og 1. Johannesbrev 4:16b. Alle bibeltekster, som gengives eller citeres i vielsesritualet kan bruges som prædiketekst ved vielsesgudstjenesten.

Udover inspirationen fra Wesleys vielsesritual følger det her foreslåede vielsesritual den forandring, der for nogle år siden er sket i statens betegnelser og blanketter og offentlige registre, hvor der nu udelukkende anvendes betegnelserne "part 1" og "part 2," og "ægtefælle 1" og "ægtefælle 2," eller udelukkende personnavne. Det betyder, at der ikke længere er angivet en rækkefølge for, hvem der tilspørges først. Det medfører i ritualet, at kun personernes navne anvendes. Dermed er kønnet udelukkende repræsenteret ved personernes tilstedeværelse og

deltagelse, samt anvendelsen af deres navne. Man kan hævde, at dette udtrykker en ligestilling i ritualet, men ikke at ritualet af den grund bliver kønsneutralt.

En anden udfordring, som er på vej, er, at flere og flere mennesker, når de præsenterer sig selv, angiver, hvilket pronomen de vil tiltales med. Uanset køn og personnummer vil det blive et spørgsmål om respekt og høflighed at bruge det rigtige pronomen ved tiltale og omtale af vedkommende, han/hr/hun/frue/hen/De/I. Det kan blive særdeles vanskeligt og sårbart, hvis præster i gennemførelse af en vielse, forventes anvende korrekt pronomen. Vi kan ikke se, hvor den udvikling bevæger sig hen, og vi behøver ikke tage stilling til den praksis. Derfor er det en forenkling og en hjælp, som ikke ændrer på ritualets indhold og teologi, at angivelse af køn og tiltale af person kun foregår ved navns nævnelse.

I CPR-registret vil personernes køn udelukkende fremgå af personnumrene.

Metodistkirken og alle anerkendte trossamfund i Danmark kan ikke længere føre ministerialbøger og udstede vielsesattester. Det gælder både for tidligere og fremtidige vielser. Nu skal præsten efter hver vielse føre en såkaldt Ægteskabsbog, som er den blanket, der informerer CPR-registret om vielsen. I Ægteskabsbogen anvendes betegnelserne ”Ægtefælle 1” og ”Ægtefælle 2.” Vielsesattester kan kun udstedes via borger.dk, og på de nye vielsesattester findes ingen udtryk, som ”Part 1 og 2” eller ”Ægtefælle 1 og 2.” Vielsesattesterne indeholder kun navnene på dem, der er blevet gift. Man kan hævde, at forandringerne i Metodistkirkens vielsesritualer bør følge de benævnelser, som findes i statens registre og myndighedsdokumenter, f.eks. vielsesattesterne. Metodistkirkens mistede ret til at udstede vielsesattester betyder også, at selvom en vielse finder sted i Metodistkirken og vielsesattesten efterfølgende rekvireres via borger.dk, så vil den vielsesattest, som modtages, være neutral i forhold til alle religiøse ord og symboler. Kirkens stempel og segl vil i fremtiden ikke findes på vielsesattester, som staten udsteder.

Et nyt revideret vielsesritual betyder ikke, at det gamle vielsesritual bortfalder. Ingen gamle ritualer bortfalder eller slettes, fordi nye ritualer godkendes til anvendelse. Det her foreslåede vielsesritual tænkes indgå i Ritualbogen 1994, som tillæg med sidenumre: 85a-b-c-d, med undertitlen ”Alternativ ordning.” Dermed åbnes for muligheden, at vælge det foretrukne vielsesritual fra vielse til vielse, et valg, som præst med vielsesret og ægtepar frit kan foretage.

Centralkonferencens ekstra session 18. marts 2023 vedtog ikke en ny paragraf til Kirkeordningen, Supplement § 554.5, hvori gentages den ret til at justere og revidere vielsesritualer i de enkelte Årskonferencer, som allerede er givet i Religionsartikel XXII og § 543.13 & 14. Men det ændrer ikke ved, at Metodistkirken i Danmark altid har revideret og skrevet vielsesritualer til brug i Metodistkirken i Danmark ud fra de gamle regler i Religionsartikel XXII og § 543.13 & 14, som den ikke vedtagne paragraf forventeligt skulle hvile på. Centralkonferencerne har arbejdet med dåbs-, nadver- og ordinationsritualer, som er de ritualer, der bærer Metodistkirkens teologi og konfessionelle identitet. Men vielsesritualerne er ikke dogmatiske eller konfessionelle, men hører hjemme i den kulturelle og nationale kontekst i forhold til landets love, og her kan kun den danske årskonference skrive danske ritualer til brug i danske Metodistkirker. Centralkonferencen kan ikke og har aldrig før påvirket udarbejdelsen af vielsesritualer. Denne regel følger vi med dette udkast til revision af vielsesritual.

Udkastet indeholder dels et vielsesritual, og dels et ritual for kirkelig velsignelse af borgerligt indgået ægteskab. Formuleringerne fra vielsesritualet er gentaget i ritualet for velsignelse af borgerligt indgået ægteskab.

Yderligere teologisk baggrund og argumentationer kan findes i bogen: Jørgen Thaarup, *Fælles grund – varieret udtryk*, Strandby, Tro-fast 2023, side 59-86.

Dette udkast til høring i årskonferencen er fremsat af distriktsforstanderne Louise Aaen (ny fra 2023), Thomas Risager og Jørgen Thaarup (afgående i 2023).

Det er også således, ifølge Kirkeordningen § 543.13, at nye ritualer skal justeres og godkendes af biskoppen, som varetager det læremæssige embede i kirken. Justeringer kan være påvirket af, hvordan metodistkirkerne i andre Nordeuropæiske lande udformer deres vielsesritualer, for at opnå høj grad af fælles nordeuropæisk metodistisk teologi. Ritualer er det mest konkrete og tydeligste udtryk for Metodistkirkens teologi om ægteskabet og vielsen. Glem ikke, at dansk metodisme er vokset ud af ”Den Dansk-Norske Metodistkirke på begge sider Atlanten 1840-1911,” og denne første metodisme, som fungerede i det dansk-norske sprogområde, indeholder de første inspirationskilder til de ritualer og traditioner, vi bruger i dag. Det kunne give god mening, ikke mindst af hensyn til fælles identitet, som Metodistkirke, at et nyt dansk vielsesritual har parallelle træk med tilsvarende ritualer godkendt til brug i Norge.

Det er også almindelig praksis, at før et ritual opnår status som godkendt, afprøves ritualer i en prøveordning. Det er ofte således, at et ritual først viser sine kvaliteter og svagheder, når det har været brugt et antal gange.

Det sidste, der skal ske, er, at Metodistkirkens nye ritualer skal offentliggøres på Kirkeministeriets hjemmeside i Trossamfundsregistret. Dermed har staten godkendt Metodistkirkens ritualer, som også har civilretslig konsekvens og gyldighed. I Trossamfundsregistret under Metodistkirken i Danmark vil alle til enhver tid kunne finde de vielsesritualer, som har gyldighed i Danmark, og kun de ritualer accepterer staten som gyldige ved indgåelse af ægteskab. I Folkekirken har et vielsesritual status som en lov, der ikke må overtrædes. Sådan tænker vi ikke i Metodistkirken, men det ændrer ikke ved, at staten betragter Metodistkirkens vielsesritualer som lovtekst med samme status, som Folkekirken lovgivne ritualer. Kun de vielser, som er foretaget efter vielsesritualernes præcise ordvalg, vil staten godkende! Besværligt? Ja, men sådan fungerer jura i et retssamfund, og et vielsesritual er både kirkens teologi og civilsamfundets juridisk gældende overenskomst mellem borgere indbyrdes, og mellem ægteparret og staten. Det er ikke kun en privatsag og ikke kun en kirkesag. Præster i Metodistkirken, som har statens myndighed til at foretage vielser i Metodistkirken, udfører vielseshandlinger med retsgyldighed, som embedsmænd og kvinder på statens vegne. Dermed udfører præsterne vielse både med ansvar overfor kirkens teologi og praksis, men også med ansvar overfor statens love og bestemmelser.

Vi tror, at det her reviderede vielsesritual vil være en god fornyelse og en tidssvarende teologi i forhold til alle de nye krav, der er til vielser i Metodistkirken i Danmark i tiden efter 2023.

Post Scriptum: Dette udkast til revision af vielses- og velsignelsesritual kan ikke bruges som argument for eller imod samkønnet vielse! I Folkekirken er indført et ritual til brug ved samkønnet vielse. Dermed har Folkekirken to ritualer og to teologier. Vi har ønsket et ritual, med et bibelsk og wesleyansk-teologisk indhold, og i fuld tradition med fælles protestantisk praksis i Europa og med anvendelse af samme bibeltekster, som traditionelt indgår i klassisk kristendom. Samtidig har ønsket været, at få et ritual, som åbner døren for forskellige familiekonstellationer, sådan som det er anerkendt og lovligt i Danmark. Det er ikke vores opfattelse, at de enkelte menigheder skal beslutte sig for eller imod samkønnet vielse. Hvad skal de bruge en sådan beslutning til? Det er vores opfattelse, at beslutningen om alle vielser, inklusive samkønnet vielse, træffes af de præster i Metodistkirken, som Kirkeministeriet har godkendt til at udøve vielsesmyndighed i de enkelte kirker. Beslutningen er en vurderingssag, som præsten foretager, når konkrete par ønsker vielse eller velsignelse i kirken. Den ordnede og af Kirkeministeriet godkendte vielsesforretter er teologisk uddannet, ordineret til præstetjeneste i hele Metodistkirken og udnævnt til en bestemt by til at foretage sine vurderinger fra vielseshandling til vielseshandling, og Metodistkirken har sine ritualer, som præsterne bruger til at udtrykke *kirkens* teologi, ikke nødvendigvis deres egen private. Det er den *Fælles Grund*, som forener hele Metodistkirken i Danmark. Og kirken står bag præsternes forvaltning på vielsesområdet, også selvom præsternes praktiske anvendelse af den *Fælles Grund* kan være forskellig fra par til par, fra tid til anden, fra heteroseksuelle par til samkønnede par. Her

kommer de *Varierede Udtryk* frem i praksis, varierede udtryk for den Fælles Grund, som forudsætter loyalitet fra alle. Det er ikke vores opfattelse, at spørgsmålet om samkønnet vielse på nogen måde kan splitte Metodistkirken i Danmark eller fremtvinge den påstand, at vi har forskellig teologi med tilsvarende *Varieret Udtryk*, som kan true vores *Fælles Grund*. Med et ritual, hvor alle kan genkende god og gedigen protestantisk teologi, vil det ikke længere være nødvendigt at tale om samkønnet vielse i forhold til heteroseksuel vielse. Så har vi kun *vielse* og *bryllup* i ental i Metodistkirken i Danmark.

Med disse indledende og forklarende kommentarer fremlægges hermed vielsesritual til høring i den danske årskonference. Godkendelse følger.

Vielse

Brudeparret træder frem foran alterringen

1. Indledning

Præst: Kære venner! Vi er samlede her i Guds og disse vidners nærvær for at forene NN og NN i det hellige ægteskab. Denne stand, som er indstiftet af Gud, er et billede på forholdet mellem Kristus og hans kirke. Jesus omtaler i evangelierne, at mennesket vælger sin partner, da det ikke er godt for mennesket at være alene, og at deres samliv medfører, at de bliver som en krop, et fællesskab, som er stærkere end det fællesskab, hvori de er vokset op. Det fællesskab, som Jesus omtaler skal vokse til en enhed, der er så stærk, at hvad Gud sammenføjer, skal ikke adskilles igen. Familielivet er et vigtigt grundelement i samfundet. Ingen bør derfor ubetænksomt indtræde i ægteskabet, men det skal ske efter moden overvejelse og i guds frygt.

2. Tekstlæsning

Hør, hvad Paulus skriver om kærligheden:

“Kærligheden er tålmodig, kærligheden er mild, den misunder ikke, kærligheden praler ikke, bilder sig ikke noget ind. Den gør intet usømmeligt, søger ikke sit eget, hidser sig ikke op, bærer ikke nag. Den finder ikke sin glæde i uretten, men glæder sig ved sandheden. Den tåler alt, tror alt, håber alt, udholder alt. ... Så bliver da tro, håb, kærlighed, disse tre. Men størst af dem er kærligheden.” (1. Kor 13:4-7;13)

I øvrigt kan læses:

Johannes 2:1-11 og/eller Galater 6:2 og/eller Kolosser 3:12-15 og/eller 1. Johannes 4:16b

3. Vielsesløfterne

Præsten henvender sig til brudeparret:

Her for Guds ansigt beder jeg om, at I vil huske, at et lykkeligt hjem kun kan skabes på grundlag af kærlighed og sandhed og gensidig respekt. Hvis de højtidelige løfter, I skal aflægge, trofast bliver holdt, og hvis I altid søger at gøre Guds vilje, da vil der komme fred og glæde over jeres samliv, og det hjem, I skaber, vil blive varigt under alle livets forhold.

Præsten henvender sig til den ene ægtefælle:

Så til spørger jeg dig, NN. Vil du tage NN til din ægtefælle og leve sammen med NN i det hellige ægteskab? Vil du elske, ære og hjælpe NN i medgang og modgang, i sygdom og sundhed og i alt, hvad livet måtte bringe, og leve sammen med NN, som ægtefæller bør leve med hinanden, så længe I begge er i live?

*Den tilspurgte svarer: **Ja!***

Præsten henvender sig til den anden ægtefælle:

Så til spørger jeg dig, NN. Vil du tage NN til din ægtefælle og leve sammen med NN i det hellige ægteskab? Vil du elske, ære og hjælpe NN i medgang og modgang, i sygdom og sundhed og i alt, hvad livet måtte bringe, og leve sammen med NN, som ægtefæller bør leve med hinanden, så længe I begge er i live?

*Den tilspurgte svarer: **Ja!***

4. Vielsesringene (Ikke obligatorisk del)

Præsten holder vielsesringene i hånden og siger:

Vielsesringene er et ydre tegn på den pagt, som forener to mennesker i det hellige ægteskab, og et symbol på de løfter, som her højtideligt er givet.

Ægtefællerne sætter ringene på hinandens finger

5. Stadfæstelse af ægteskabet

Præst: Så giv hinanden hånd på de løfter, I har aflagt!

Præsten lægger sin hånd oven på brudeparrets hænder og siger:

Da NN og NN over for Gud og i disse vidners nærvær har aflagt det hellige ægteskabsløfte og har bekræftet det ved at give hinanden hånd, så forkynder jeg dem nu at være rette ægtefolk i Faderens, Sønnens og Helligåndens navn. Hvad Gud sammenføjer, skal mennesker ikke adskille. Amen.

6. Bøn

Brudeparret knæler

Præsten beder en frit formuleret bøn eller med følgende ord:

Lad os bede!

Gud, vor Fader, alle menneskers skaber og livets evige kilde! Velsign dette ægtepar, så de i deres samliv trofast må opfylde og holde den pagt, de nu har indgået med hinanden. Hjælp dem at elske, ære, respektere og have omsorg for hinanden og leve sammen i troskab og tålmodighed, i visdom og gudsfrygt, så deres hjem må være fyldt af kærlighed, glæde og fred. Og hør os, når vi sammen beder:

Fader Vor, du som er i himlene! Helliget blive dit navn, komme dit rige, ske din vilje som i himlen således også på jorden; giv os i dag vort daglige brød, og forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere, og led os ikke ind i fristelse, men fri os fra det onde. For dit er Riget og magten og æren i evighed! Amen.

7. Velsignelse

Præsten lyser velsignelsen under håndspålæggelse:

Herren velsigne jer og bevare jer,

Herren lade sit ansigt lyse over jer og være jer nådig,
Herren løfte sit ansigt mod jer og give jer fred!
I Faderens, Sønnens og Helligåndens navn!
Amen

Kirkelig velsignelse af borgerligt indgået ægteskab

Ægteparret træder frem foran alterringen

1. Indledning

Præst: Kære venner! Vi er samlede her i Guds og disse vidners nærvær for at velsigne dette ægtepar. Ægteskabet er et billede på forholdet mellem Kristus og hans kirke. Jesus omtaler i evangelierne, at mennesket vælger sin partner, da det ikke er godt for mennesket at være alene, og at deres samliv medfører, at de bliver som en krop, et fællesskab, som er stærkere end det fællesskab, hvori de er vokset op. Det fællesskab, som Jesus omtaler, skal vokse til en enhed, der er så stærk, at hvad Gud sammenføjer, skal ikke adskilles igen. Familielivet er et vigtigt grundelement i samfundet. Ingen bør derfor ubetænksomt indtræde i ægteskabet, men det skal ske efter moden overvejelse og i guds frygt.

2. Tekstlæsning

Hør, hvad Paulus skriver om kærligheden:

“Kærligheden er tålmodig, kærligheden er mild, den misunder ikke, kærligheden praler ikke, bilder sig ikke noget ind. Den gør intet usømmeligt, søger ikke sit eget, hidser sig ikke op, bærer ikke nag. Den finder ikke sin glæde i uretten, men glæder sig ved sandheden. Den tåler alt, tror alt, håber alt, udholder alt. ... Så bliver da tro, håb, kærlighed, disse tre. Men størst af dem er kærligheden.” (1. Kor 13:4-7;13)

I øvrigt kan læses:

Johannes 2:1-11 og/eller Galater 6:2 og/eller Kolosser 3:12-15 og/eller 1. Johannes 4:16b

3. Ægteparret tilspørges

Præst:

Så tilspørger jeg jer, NN og NN. Ønsker I kirkens velsignelse over jeres ægteskab, og er det jeres hensigt som kristne ægtefolk at elske, ære og hjælpe hinanden i medgang og modgang, i sygdom og sundhed og i alt, hvad livet måtte bringe, og leve sammen, som ægtefæller bør leve med hinanden, så længe I begge er i live?

*Ægteparret svarer: **Ja!***

4. Velsignelse:

Præst: Så giv hinanden hånd på de løfter, I har aflagt!

Præsten lægger sin hånd oven på brudeparrets hænder og siger:

Modtag velsignelse over jeres ægteskab i Faderens, Sønnens og Helligåndens navn. Hvad Gud sammenføjer, skal mennesker ikke adskille. Amen.

6. Bøn

Ægteparret knæler.

Præsten beder en frit formuleret bøn eller med følgende ord:

Lad os bede!

Gud, vor Fader, alle menneskers skaber og livets evige kilde! Velsign dette ægtepar, så de i deres samliv trofast må opfylde og holde den pagt, de har indgået med hinanden. Hjælp dem at elske, ære, respektere og have omsorg for hinanden og leve sammen i troskab og tålmodighed, i visdom og guds frygt, så deres hjem må være fyldt af kærlighed, glæde og fred. Og hør os, når vi sammen beder:

Fader Vor, du som er i himlene! Helliget blive dit navn, komme dit rige, ske din vilje som i himlen således også på jorden; giv os i dag vort daglige brød, og forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere, og led os ikke ind i fristelse, men fri os fra det onde. For dit er Riget og magten og æren i evighed! Amen.

7. Velsignelse

Præsten lyser velsignelsen under håndspålæggelse:

Herren velsigne jer og bevare jer,
Herren lade sit ansigt lyse over jer og være jer nådig,
Herren løfte sit ansigt mod jer og give jer fred!
I Faderens, Sønnens og Helligåndens navn!
Amen